

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шад. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“, Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописи не звертаються.

ПЕРЕДПЛАТА В КРІЮ:
Місцеву 4-50 зод.
Чужинську 12-00
Парижа 24-00
Річно 48-00
ЗА ГРАНИЦЮ: В Америці і Канаді, Франції, Голландії, Бельгії 30 ф. фр., Італії 7-50 зод., Німеччині 7-50 зод., Швейцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Польщі 7-50 зод., Австрії 7-50 зод., Зміна адреси 1 зод.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друківні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Справа польської валюти.

Львів, 13. серпня 1932.

Головним данином господарського життя в капіталістичній системі і його хребетним стовбом є гроші. Хто має у своїх руках право бити гроші, той має дуже сильну і регулювати обіг грошей, але й руйнувати, зброю, якою може будувати, але й руйнувати, творити духові цінності, але таксамо ширити моральну ганьбу. Тому не дивно, що є ідеалісти, які продумують над тим, як підібрати властиві грошові устрою, який опирається на силі грошей, є економічні школи, що змагаються до встановлення устрою, який опирається на силі грошей. Та дарма, ніхто досі ще не винайшов і не знає, як гроші впливають на їх місце. І комуністи зводили в реальному перестрою суспільного життя в Радянщині на гроші. Гроші є досі однією з найбільш міцних засобів вимірювання, хоч далеко не ідеальним засобом вимірювання, але навіть праці та до деякої міри духових цінностей. Коли їх ролі в державі можна з чиннебудь порівняти, то хіба з дуже важливою вагою, що реагує на найменші порушення в господарстві дотичної держави зниження або збільшення. А знову коли гроші виходять з рівноваги і починає хочби незначні дряпання, це то найбільш вагання, себто коли неустабілізовані як слід, то ціле господарство, немов людський організм, горюче, колихається, нерозуміється аж до основ. Це доказ, що настала велика порука в господарському організмі чи в грошовому механізмі.

Але гроші можна, так як і вагу, насильно підтримувати на постійній висоті і тим робом зводити господарство. Однак це дуже небезпечний експеримент, бо таке штучне підтримання стабілізації для добра господарства легше стає одночасно насильством саме на господарському організмі. А тоді може бути страшна реакція у виді крахів та банкрутств.

Якість гроша опирається на різних добрах, на запасах золота, на матеріальній силі краю, на господарності громадян, на довірі до уряду, до емісійного банку і до власних сил та на багатьох інших чинниках, яких тут не будемо вчисляти, бо і не в силі психічних чинників скопати.

Вже з дотеперішнього бачимо, що грошова політика в державі — це дуже скомплікована справа, це велика трудна діяльність політики і не буде бити чи друкувати грошей до схочу той, кому залежить на правильному ході нар. господарства.

У Польщі саме тепер загострилась дуже справа грошової політики. А прийшло до цього тому, бо настав уже такий великий брак грошей в обороті, що це впливає всяке господ. життя, чому це поглиблюється несплатність. Довжники є всі, між ними і найбільшими — держава. Загрозилась довга, зобов'язання супроти урядовців та заставців, а з другої сторони претенсії держави до податників чи інших довжників, — ось все попадає в стан недостатності у платності, настає швидко більша мертвота не лише в господарському, але взагалі в цілому житті суспільства держави.

Банк Польський має право по своїм статутам випустити в обіг стільки банкнотів (паперових грошових нот), щоби його запас золота і срібла ринувся 42 відсоткам випущених в обіг банкнотів. Цей запас досі відповідає зовнішньому. Нараз був він більший, ніж випущено банкнотів, бо деякі навіть доходили до 70 проц. Однак з довшого часу він постійно меншає. У жовт. році мавши 1623 мільйонів, цього року він зменшився до 1200 мільйонів, а тепер, як ми бачимо, що при кінці 1930 року було в обігу понад 1.300 мільйонів золотих, у 1931 р. обіг зменшився на 109 мільйонів, а за першу половину цього року знов на 113 мільйонів, так, що обіг мавши до кінця року зменшився нижче 1.000 мільйонів, — так, що тепер є запасу коло 450 мільйонів золотих, а з кінцем року він готовий зійти на 400 мільйонів, коли не зайде якась ще гірша ситуація. Коли порівняємо, що при кінці 1930 року було в обігу понад 1.300 мільйонів золотих, у 1931 р. обіг зменшився на 109 мільйонів, а за першу половину цього року знов на 113 мільйонів, так, що обіг мавши до кінця року зменшився нижче 1.000 мільйонів, — так, що тепер є запасу коло 450 мільйонів золотих, а з кінцем року він готовий зійти на 400 мільйонів, коли не зайде якась ще гірша ситуація. Коли порівняємо, що при кінці 1930 року було в обігу понад 1.300 мільйонів золотих, у 1931 р. обіг зменшився на 109 мільйонів, а за першу половину цього року знов на 113 мільйонів, так, що обіг мавши до кінця року зменшився нижче 1.000 мільйонів, — так, що тепер є запасу коло 450 мільйонів золотих, а з кінцем року він готовий зійти на 400 мільйонів, коли не зайде якась ще гірша ситуація.

сан до 268 мільйонів, а крім того є ще пушені в обіг 10-золотові монети, так, що на ту вагу ще збільшується обіг. Значить, законно і статутно є все правильне, грошова політика добра, бо на кожне зменшення золота і чужих валют настає редукція обігу золотого і він держиться на призначеній висоті. Але господарство каже: На голову припадає лише 34 зол. обігу, тоді, як у інших державах є він вдастеро більший.

Сила обігу гроша в Польщі ніколи не вистарчала для господарських потреб. Саме тому розвинулося надмірно кредитування. З початку, як довго було довіря, кредитовано на відкритий рахунок, відало уже лиш за покриттям дуже дорогого сурогату векселя. Колиж вексель став на опінії, вертаємо знову до оборотів за готівку. А що П. обмала, нема як господарити. З місяця на місяць більша готівкова тіснота, це очевидна дефляція. Лінія уряду — сильна валюта за всяку ціну, навіть шляхом обмежування обігу — штучна морфіна — не видержує. Бо що з того, що сильний золотий, коли його не можна здобути, коли за ним настає кредитова дефляція, коли дуситься і змиряє господарське життя? Тому й падають податки, держ. скарб не в силі стягнути призначеної бюджетом квоти. Все найшлося в крутіж блудного колеса, з якого нелегко набити вихід. Хіба з сьогодишньої дефляції перейти знову на інфляцію? І ми вже переживали і знаємо, як утікало добро за границю, як убожило населення, напакуюючи кишені мільйонами марок.

Ось і причини, чому тепер шукають у Польщі якогось виходу. Розглядають, що робили досі інші. Найлекший вихід найшла Німеччина.

ГРИМ МОЖЕ СПАЛИТИ ВАШІ
СНОПИ І ПОЛУКІПКИ,
тому обезпечайте зближся й нашу від огню
в Т-ві Взаїмних Обезпечень
„ДНІСТЕР“
у Львові, вул. Руська ч. 20.

Вона заповіла, що перестане платити заграничні довги і перестала. Англія перевела дійсну девальвацію фунта на 25 проц., однак не виірала паритету золота. Америка утримала в часі відпалу золота з Америки свій долар скарбовими облігаціями, есконтованими в ємісійних банках і так осягнений засіб долларових нот обернула на підкріплення ослаблених підприємств та банків. Вправді економічна делегація („золотова делегація“) Ліги Народів порадила не держатись точно відсоткового покриття золотом і відступати в потребі від цієї засади, але банк міжнародних виплат у Вашингтоні уважав золото безумовно однією зоровою підставою майбутньої міждержавної валютної політики і нікому не порадила відступати від паритету золота та знижувати відсоткове відношення запасу золота до обігу грошового.

А на яку ногу має стати уряд Польщі? Дотеперішні розважування впливових польських економістів і фінансистів про ріжні можливості валютної розв'язки не довели до нічого конкретного. Уряд не прийшов ще до ніякого рішення, хоч має на оці цілу групу проектів і фактів, бо вони для обставин, витворених спеціально у Польщі, переважно не підходять. Але роздумування і пошукування за виходом уже довго не можуть тривати.

М. Творидло.

Відкриття Еспанії.

(Від нашого кореспондента).

У бельгійській Фляндрії, серпень.

I.

Вибираючися на тиждень-два літніх ферій до тихого флямандського містечка в Бельгії (в Бельгії — з огляду на низьку валюту і на втретину дешевіше ніж у Парижі життя) ваш кореспондент мав особливе щастя. Саме в тих днях появилася на кингарських полицях у Парижі нова книга Л. Бертрана*, члена Академії, котрого монографія про Людовика XIV-го викликала була тому вже яких 10 років справжню сенсацію серед французьких істориків (по українськи заговорив був про неї пок. Степан Томашивський в берлінському „Літописі“); ця нова книга присвячена „Історії Еспанії“. Еспанія, тобто тієї потуги, яка довго панувала також над тією Фляндрією, до якої ми саме вибиралися; Еспанія, яка вогнем і мечем відперла була від цієї Фляндрії протестантизм і збергала її в католицькій культурі; тієї Еспанії нарешті, найвищі сліди якої тут ще — й незалежно від релігії — досі незатерті — в архітектурі старих бельгійських міст і навіть подекуди — у фізичних типах карооких людей, розсіяних (правда, рідко) серед пануючої руської й сибірської раси фламандської. Серед усього іншого книжкового криму потаскали ми сюди й Історію Еспанії, і зараз-же взялися її читати: мало що златне додати більшого чару історичним (і географічним) писанням як лектура їх у місцях, принаймні частинно зв'язаних з предметом книги.

Взявшись раз за Бертранову історію Еспанії, ми просто не могли вже з нею розстатись — на своє власне здивування: бо кінець-кінців — Еспанія така далека нам, а крім того — в нас іще від шкільної лавки є готовий „образ“ тієї країни і її людності: мовляв, країна „боротби биків“, з торсадорами, орієнтального типу жінками, альгамбрами, з чим іще? Булим-то країна „крови, розкоші й смерті“ — казав Моріс Баррес. Так уявляємо собі картину країни і владу її людності — з легкої руки шкільних підручників, припадкових лектур і з нахаланих припад-

ково чуток — дешевих й поверховних, та — вігідних нашому духови ліниству. А про історію Еспанії — що знаємо?

Якби нашого брата хтось був тому кілька днів запитався, що він знає з еспанської історії, зперед Альфонса XIII і Пріма де Рівери, розуміється, то подумавши трохи і напруживши свою мізківницю, він був би тожгував кілька слабо з собою пов'язаних або й відірваних звісток: Арабські завоювання; прогнання маврів; інквізиція; Пилип II; непоборима Армада; облога Сарагосси; канікулатура Гогенцолерна, з якої зродилася французько-німецька війна 1870—71 рр. Може ще Дон Кіхот і дедів чи ще щось більше. Загальне враження від цих відірваних пам'ятевих шматків — доволі мрачне й замотане. І ви були схильні повторити за Вольтером, що історія народів ніщо більше як лише скрита божевільства, та що найбільший божевільний той, хто шукає розуму в цьому хаосі. Вольтер помилявся. Як минуле інших народів, так і еспанська історія має свій зміст. Коли мати ключ до неї — а Бертран нам його дає —, то історія ця пораджає нас своєю льогікою, своїм „змістом“.

II.

Передовсім розвиває книга Бертрана широкі й глибоко розгалужену арабську легенду — легенду про велику духову культуру, яку буцім-то принесли до Еспанії і там розвинули й витончили арабські завоювання, „маври“, і яку грубою аллою повилачила кастилійсько-католицька реакція, проганяючи арабів з країни. Бертран до обожателів музудамства (дуже модного в деяких волюндумців у роді незаслужено в нас спопуляризованого Дрепера) не належить. „Арабська цивілізація? Золотий вік підкаліфами в Кордові? Прогнання маврів — причина культурного приниження й одичавлення Еспанії? Байки! Коли вам жаль тих мильярдів берберів, що їх проганяли з Еспанії, то треба було похитати до Абд-ель-Кріма, коли він ще панував у Рифі“. Це порівняння з голосним ще нещадно рифійським патажком, нападком і спадком на великої частини „маври“, таке непереможне, що голі-гого дабути.

*) Louis Bertrand, Histoire d'Espagne (Les Grandes Etudes Historiques, A. Fayard Ed., Paris, 1929, 520).

III.

VI.

VII.

Довідаємося і про виборчі містечка і про те, як Повітові Союзи вилізть за собою в виборчі кооперативи (про це від самого Кринач). Спостерігаємо, що всі ці наборони, якщо не рахувати життям, це порожній звук. Союзи тільки мають тут давати на Визвольні

Нова українська професійна організація.

Т-во каменничих дозорців „Воля“.

Організація українського населення у Львові здобула новий етап, охоплюючи найчисленнішу може верству громадянства. Величезна маса каменничих дозорців створила власне професійне, ставове т-во „Воля“, незалежну від дотеперішньої польсько-української „Праці“, де інтереси членів-українців не находили достаточного забезпечення.

Минулої неділі, 14. п. м. відбулися в домі-ші Т-ва „Зоря“ при вул. Вірменській установчі загальні збори нового т-ва „Воля“ при участі яких двох соток членів, між ними також жінок. Зборам проводив гром. Аг. Добрянський із Знесіння. Після привітів від преси, яку репрезентували Ол. Кузьма (Діло) і Ос. Боднарів (Н. Час) предсідник зборів відчитав затверджений статут, на основі якого т-во попри станову організацію ставить собі широкі самопомогові і культурно-освітні завдання.

Головою т-ва вибрали одноголосно гром. Івана Жмінковського, який краснорічливо заснував злиденне положення цієї упослідженої робітничої верстви, незабезпеченої та виснаженої своїми хлібодавцями. Самопомогову акцію т-ва пояснив секр. Козіцький. Вписове виносить 1.50 зол., місячна вкладка 1 зол., крім того 2 зол. річно на вдовичий фонд і 1 зол. на фонд будови власного дому. Коли після 6-місячного членства хтось захоче, дістає 1 зол. денно, на

випадок смерті родина дістає 100 зол. на похорон. Т-во буде займатися теж посередництвом праці.

До управи т-ва вибрані крім того: Теодор Голяк, Іван Козіцький, Харитон Квічаловський, Осип Шидельник, Григ. Піліч, Назар Колтиш, Іван Притулка, Павло Гасюк, Андрій Дропа, Семен Ярема і Теод. Вілько; заступниками: Петро Кузьма і Павло Верхола.

Опісля від Української Парлам. Репрезентації привітав т-во пос. д-р Біляк, який у довшій промові показав на величезне його значіння для національної справи. У Львові є 14.000 домів, з яких приблизно 10.000 мають дозорців, з того найменше половину українців (можна прийняти третину). Колиж прийняти, що кожна родина каменничого дозорця числить пересічно 4 особи, то т-во „Воля“ рішає про долю 20.000 осіб, значить третину загалу українського населення м. Львова. Могло би бути найсильнішою українською організацією в місті і тому вибрана управа має перед собою дуже важне завдання, якщо т-во має відграти як слід свою роль.

Вкінці програму діяльності т-ва „Воля“ вложив зокрема гром. Аг. Добрянський, зазначивши, що єдність і згода членів та управи є першою передумовиною правильного розвитку організації.

Польща хоче миру з Німеччиною.

ГОЛОС ПОЛЬСЬКОГО АМБАСАДОРА.

НЮ-Йорк, 14. 8. ПАТ. На конференції інституту політичних наук у Вайлмстаті представник польської амбасди Вайнталь зазначив, що Німеччина це одна з держав на світі, яка досі не погодилася з існуванням незалежної Польщі. Німецьке становище висувається на перший план у проблемі т. зв. коридора. Не можна теж ігнорувати змагання Німеччини до тісної співпраці з Радянщиною, а Польща стоїть на перешкоді німецькій експансії на схід. Ніяка зміна польсько-німецьких границь не зближить нас до мети, якою є організація миру в Європі. Вдержання миру з Німеччиною це найважливіше завдання польської закордонної політики. Німеччина могла би розвинути торгівлю з Польщею, ратифікуючи торговельний трактат з 1880 р. Якщо Німеччина боїться нападу Польщі на Східну Прусію, Польща готова дати всякі гарантії пошанування німецьких границь, оскільки Німеччина пошанує наші. Іншими словами хочемо миру, за який ми готові заплатити, але мусимо погодитися на валюту такої заплати. Заплатимо найвищими гарантіями і добром волею, але ніколи нашою територією, нашими громадянами, ані нашою політичною і господарською незалежністю.

ІНТЕРВ'Ю ПІЛСУДСЬКОГО.

Інтерв'ю Пілсудського (яке заповідав ПАТ) не є нове, а з 1924 р., коли то Пілсудський усунувся був від політ. життя і жив у Сулейку. Інтерв'ю це містить тепер „Газета Польська“. Із германськ. Ваца. Ліпінський завадав був Пілсудському різні питання на тему легіоністів, про напрямні польської політики до зах. і сх. держав (м. ін. України), мотиви польського миру і т. д. Ціле інтерв'ю повністю в „Неподлеглощі“, органі Інституту дослідів найповнішої історії Польщі.

В тій частині інтерв'ю, що її привнесла „Газ. Польська“ Пілсудський м. ін. каже, що перша могутність — війська — не мала в 1914 р. в своїх представників поляків прихильних почувань для легіонів. Про незалежну Польщу можна було говорити серед поляків, однак чинну акцію аважали злочинном. Тому цю акцію поборювали. Австрійці відносилися до легіонів погано, німці краще. Візантізм польської суспільності не вірила, щоб могла бути польські воєни та взагалі не вірили в польські сили. Вірили радше в ласку австрійського уряду, палили в ціс. двору, щоб щось для поляків здобути.

ВБИВСТВО.

ПЕРЕМІШЛІ, 13. 8. ПАТ. Сьогодні планували вечором на дорозі Перемішль—Острів шведів із Острова Стая. Вісневський пробив ножем у живіт уч. 4. року семінарії Каз. Колтишу. Вісневського арештували. Колтишка помер у шпиталі.

ПЕРЕГОВОРІ З ГІТЛЕРОМ РОЗБИЛИСЯ.

Громадянська війна в Німеччині триває далі. В суботу перед полуднем Гітлер мав довшу розмову з міністром Райхсгери, ген. Шлайхером, після чого був прийнятий канцлером ф. Папенем. Згідно з бажанням президента республіки канцлер запропонував провідникам націонал-соці-

лістів становити віцеканцлера і прем'єра пруського уряду. Однак Гітлер відкинув цю пропозицію.

Пополудні прийняв Гітлера на аудієнції през. Гінденбург. Пресове бюро гітлерівської партії видало про конференцію Гітлера з Папеном і Гінденбургом комунікат. На основі того комунікату на запит Папена, чи Гітлер і його партія хотіли би взяти участь в уряді Папена і з ним співпрацювати, Гітлер заявив: „Хочемо і ми рішені взяти на себе повну відповідальність за політику Німеччини, однак це неможливе на випадок вступлення до кабінету Папена. Тому справа співпраці з кабінетом Папена не надається до дискусії. А коли през. Гінденбург не згодився повернути керми правління націонал-соціалістичної партії, переговори зривано“. Боротьба буде вестися далі. На другий тиждень будуть вдані директиви щодо способу дальшої боротьби.

В урядовому комунікаті, виданому після конференції Гінденбурга з Гітлером, м. ін. сказано: „Президент республіки в розмові з Гітлером закінчив поважним упійменням під адресою Гітлера, щоб заповіджену опозицію націонал-соціалістичної партії він по лицарськи та щоб пам'ятав, про відповідальність перед вітчизною і німецьким народом“.

СТУДЕНТСЬКА РЕВОЛЬТА В ЧІЛЕ.

Із Сантьяго повідомляють, що кількості студентів заняли університетський будинок і проголосили комуністичну республіку. Між студентами і поліцією прийшло до стрілянини, в часі якої 8 осіб загинуло а 30 потерпіло рани. На основі останніх вістей революцію здушено.

НЕ БУДЕ ЗНИЖКИ КОМІРНОГО.

З Варшави повідомляють, що всі чутки, які появились в пресі нібито уряд має видати декрет про знижку комірного, є неправдиві.

РОЗПРАВА ГОРГОНОВОЇ В ЛИСТОПАДІ.

Тому що вересневий речинець каденції присягнув в окр. суді в Кракові вже заповнений а також із огляду на стан здоров'я Горгонівської розправа відбудеться шойно в найближчій каденції, себто в листопаді.

ГРІМ НА ГРИЩІ.

БЕРЛІН, 13. 8. ПАТ. У місцевості Лемго (союзна країна Ліппе) підчас мечу копаного м'яча зірвалася хуртовина. Грім ударив у гурток гравців і убив двох на місці, а шістьох було контужених.

КАТАСТРОФИ.

Біля станції Реда (коло Гдині) поїзд наїхав на автобус. Загинув кондуктор автобуса та два пасажирів. Трьох пасажирів тяжко ранених. У першому вагоні був ранений відломками скла один подорожній. Льокомотива та перший вагон вискочили зі шні. Із автобуса лишилися лише тріски.

На шосі біля Миколова (коло Катовиць) мотоцикл лісного Каруги, що їхав із своїм 8-літнім сином, зударився з тягаровим авто. Лісничий і його син померли наслідком ран, пасажир авто Пайонк із Кракова був легко ранений.

ПРОДАЖА НОВОГО ЖИТА.

Аг. „Всхуд“ повідомляє: Польські держ. збіжжя заведення перевели перші транзакції продажі нового жита за кордон. Речинець до-

стави: вересень і жовтень. Квінтал жита мав відбірний порт 3.75 голландських гуленів себто 13 золотих 50 ст. а 100 кг. Тому що вивозова премія вивозу 1 зол. від 100 кг. жита, треба сподіватися на стабілізацію цін у краю на рівні 16—18.30 за 100 кг. вдержитися навіть у часі збіжжя на дачі.

СОБАКИ ВІДПОРПАЛИ ДИТИНУ.

У селі Вороняки (пов. Золочів) в горі Вас. Олійника собаки відпорпали немовля, почасти зіли. Поліція ствердила, що дитину закопала 23-літня Параскевія Волошин, що живе у свого вуйка Василя. Вона зізнала, що наслідком тяжкої праці дитина народилася мертвою, а що батьком дитини був її вуйко Василь Олійник, то вона боялася і неживу дитину закопала. Її передали сл. судді в Золочеві.

КОЛИ ПОЛЕТІТЬ ПІКАР?

Проф. Пікар сказав журналістам, що зрієся лету та жде відповідної метеорологічної хвилини, бо теперішні атм. умови не сприяють летові. Точного речиння відлету не можна означити. (Так вістка ПАТ-а, що Пікар відлітє мин. суботи показався неправдивою).

АРХ. ОТТО ВЕРНЕТЬСЯ НА МАДЯРСЬКУ.

„Прагер Тіт.“ повідомляє, що мадярські легітимісти просили гр. Карої, щоб він зламав на поворот арх. Оттона на Мадярщину. Мадярці стаять ще може й в найближчих днях. Мадярські міг би продовжати студії на хоті із мадярських університетів, що йому не ма громадянськи ніхто не може заборонити. Ці Зита годиться на пропозицію легітиміст Прем. Карої досі не дав відповіді.

ОСТАННІ ВІСТІ

ПАПЕН ПРО РОЗМОВУ З ГІТЛЕРОМ.

БЕРЛІН, 14. 8. ПАТ. У суботу веч. канцлер Папен запросив до себе представників преси послів Йоса та тат Болца і поінформував їх про розмову з Гітлером. Представники преси прийняли заяву канцлера до відома та адекватно від коментарів. Вістка про цю конференцію викликала в політ. колах велику сенсацію.

ВЛОМИ.

До каси Міських Трамвай у Львові при гр. Вулицькій ч. 2. вломилася злодія та вкрали 70 зол. Інших переділів каси не переглядали, а на було 20.000 зол., які трамвай виторгували з ф. боту.

У Перемішлі невідомі злодії підколом підлися до крамниці ювілера Алпа при пл. На Брамі. Забрали всі дорожні цінності з крамниці та стави. Загальна шкода вносить кільканист тисяч зол.

Оноді вкрали злодія у лаві фірми Завозни у Львові при вул. Легіонів ч. 1, сувача на 25 тт. зол. Як підозрілих у цьому вломі поліція арештувала вчора Манса Гольдштайна та Яз Кребса.

РАНЕНИЙ НА ЗАБАВІ.

У читальні „Просвіти“ при вул. Карпярській на забаві пробив хтось ножем у живіт Йос. Фігурського (Личаківська 56). Поліція шукає винуватця.

СПОРТ.

УКРАЇНА — БІЛИЙ ОРЕЛ 2:1 (0:1).

Невисока перемога України над противником, який технічні і тактичні браки надбав великою дозою амбіції і бажання перемоги. Гра з обох сторін на низькому рівні, адеється тому, що Україна на короткім і вузькім гришні ніхто може розвинути якоїсь поважнішої акції, тим більше, що суддя п. Вайсберг разураз відхилював як не правдиві, то бодай урешті офіційні. Зараз зпочатку гри суддя подиктував вірного до України з карної лінії. Бутель на воротах запізно кинувся і пропустив голя, хоча то боронить такі самі карні. Старання України вирівнати не принесли в першій половині жадного успіху; шойно у другій половині адеється це Магоцькому І., який добив вітлого, бачо Кіцилою. Від того менту замітна перевага України, яка здобуває ще другі ворота зі стрілу Петрова. Третього голя, який апав зі сильного стрілу Лисика і відбився від внутрішнього стіну, суддя не запримітив і тому не признав. Україна грала без Скрегоготи, Борсука і Лалчука. Вибивалися в Україні: Підлісцький і Кіцило в першій, а Петрів і Магоцький І. у нападі. Виграли 500.

ЛІГОВІ ЗМАГАННЯ.

ВАРШАВА. Погонь — Польонія 2:0 (0:0).

КРАКІВ. Рух — Краковія 3:1 (1:1).

МИСТЕЦТВА А-КЛАСИ.

ЛЬВІВ. Польонія — П. Соція 3:1 (1:0).

ЛЬВІВ. Ревера — Спїтезь 3:1 (1:0).

ЛЬВІВ. Гасмонея — Лехія 1:0 (0:0).

ТОВАРИСЬКІ ЗМАГАННЯ.

ВАРШАВА. Атія (Мазовічина) — Варшавська 5:1 (2:1).

Гольдберга у Львові пережила втрату свого сина, що згинув під колесами трамваю. Місяць п'ятилітній, а саме 11 ж. м. голова родини, С. Гольдберг, так нещасливо впав з воза, що розбив собі голову. Його привезли до шпиталю, де він не віднаслідуючи свідомості, помер. 11. липня помер його син Йосиф, що мав 11 літ, а 11 серпня помер батько.

— Дитина чудом врятована від смерті. Біля стайні Новосільці, на залізничному шляху Новий Загуж—Струже бавилася мала дитина. Нарізався потяг і вже не було часу ні здержати його, ні забрати дитину. І сталося чудо. Машини на скинула дитину між рейок, де вона спокійно лежала до переїзду потягу. Яка була радість батьків, коли побачили дитину живу та здоровою. Тіло дитини було легко потовчене.

— Довжини стріляє до свого вірника. На площі На Брам в Перемишлі стрілялися вночі два знайомі, В. Блажкович і Казимир Оберле. В розмові Блажкович упійнявся в Оберле за своїх 2 зол., які недавно позичив. У відповідь Оберле виняв револьвер і стріляв до свого вірника. На щастя не вцілів. Напасника арештували.

— Самогубство малпи. В зоологічному городі в Честері (Англія) повісився шимпанзе. Спершу люди думали, що це якась циркова штука й почали бити оплески, але як прийшов сторож і зявив, що малпа не живе, настав прикрий настрій. Як бачимо, то й звірята вже заразилися манією самогубства.

— Світ в секундах і мінутах. Статистичний уряд в Нью-Йорку подає, що: що 3 секунди хтось родиться, що 5 секунд хтось вмирає і що 5 минут хтось накладає на себе руку як самогубець.

— Щоби звернути на себе увагу. Тринадцятилітній особняк увійшов до паризького Лювру, до салі, де були дорогі образи барбізонської школи. Там добув ножа і почав різати один образ. Завважили це сторож і полісмен, який був близько. Оба кинулися на нього, щоби відобразити ніж. Арештований зявив, що називається Пер Гіляр, є інженіром, а що не має тепер праці, хотів цим способом звернути на себе увагу.

— Стенографія у школі. Угорський міністр шкільництва Карафіат видав розпорядок, яким наказав, щоби в найближчому шкільному році наука стенографії була обов'язковим предметом у гімназіях, реальних школах, ліцей для дівчат, реальних гімназіях, в середніх школах усіх типів, а головним в торговельних. Обов'язкова наука стенографії має тривати два роки, а саме в 4. і 5. класі, у вищих класах стенографія буде вже предметом надобов'язковим. Своє рішення мотивує тим, що в сучасному публичному житті не можна обійтися без стенографії. Стенографії будуть вчити на основі спеціальної угорської системи.

— 400 літ перед Христом знали пудер. Одна американська експедиція викопала в околиці Коринту старинні гроби. При розшукуванні предметів знайшли терракотову пудерничку, в якій був ще пудер. Професор Штар перевів аналіз старинного пудру і дійшов до висновку, що він має ті самі хімічні складники, що й сьогодинішній найкращий пудер з Парижа.

— Повінь і холера в Манджурії. На манджурському терені, злятому водами, вибухла холера і шириться швидко, особливо в концентраційному таборі в Харбіні. В цьому таборі нахворіло 50 тисяч китайців, що з причини катастрофи повені найшлися без даху над головами. На холеру занедужало досі кількості осіб, а вмерло кількадесять.

Літаки зі змінними двигачами поверхнями.

Завдання літака інше при старті (відлеті), інше при причалюванні, інше під час самої подорожі. А саме під час подорожі вимагаємо від літака, щоби як найшвидше летів, зате при відлеті і при причалюванні стараємося, щоби його швидкість була мала в тій цілі, щоби не наразити його на ушкодження під час удару з землею та під час його точення на колесах по землі, а також в тій цілі, щоби не забирати багато місця на летунському майдані.

Поменшення двигачих поверхней літака (як відомо, літак складається з 1) шруби (пропелера), порушувача мотором; 2) з однією або більше двигачих поверхней, що зуживають опір повітря на зрівноваження тягару літака; 3) керм, що служать до звертання апарату на боки) збільшує під час лету його швидкість, а рівночасно заощаджує його енергію і тим самим збільшує його видатність, зате побільшення двигачих поверхней під час відлету і причалювання збільшує безпеку літака.

Основні досліди над змінними двигачими поверхнями літаків перевели німці м. і. в дослідних заведеннях будови літаків при політехніці в Бреславі. Вибудований там же літак пописувався на днях в Берліні, побільшуючи під час старту свої двигачі поверхні на 20 відсотків (висовуючи додаткові „крила“) так, що до відлету потребував на половину менше місця ніж при непобільшених двигачих поверхнях, а зменшуючи їх під час лету на 20 проц., досягнув замість звичайної швидкості (при непобільшених двигачих поверхнях) 115 кілометрів на годину аж 145 кілометрів на годину.

Це уліпшення відіграє з певністю визначну роль при задумуванні летунськими підприємствами збільшення швидкості повітряних подорожей.

Дописи.

КОВЕЛЬ. (Заснування нового Т-ва „Весела“, „Народний Кооператив“, — Окружний Союз Кооперативів. — Українбанк). За ініціативою п. Е. Борті, з напелюжного, О. Місевича і М. Блаженяка приступлено до організації у Києві музично-артистичного Т-ва „Весела“. Брак такої організації відчувався тут і в су закритті „Просвіти“. Ні „Основа“, яка істотна на папері, ні „Союз Українок“, який якийсь час виконує працю на культурно-освітньому полі, не можуть заповнити цієї прогалини. Питання тілки, чи дозволяє адміністрація заснувати таке Т-во, залиши на уміт напольне значіння на Волині „В. У. О.“. — Наразі склалося те, чого українське громадянство давно хотіло. Силоміць відібрано від п. Калюжнього кооперативний склеп і виключено його з членів кооперативу. Цей склеп настільки нахабно поводився в ко-лі, де він був власним склепарем і головою управи, не рахуючись з думками приписаними, ні з Р. С. У. К., що викликало велике громадською й антикооперативною повстанням. Обурення і незадоволення навіть серед своїх були прихильників; ті прихильники колись підтримували його проти членів, що солідаризувалися з Організацією Відділом О. С. К., коли був дир. Хв. Суміжний, і коли його тепер викинули з ко-ли. Другого способу не було, як силою забрати від цього пана кооперативну квартиру і цим способом усунути його від громадського життя. Правда, нахабство п. Калюжнього весь час зменшувалося його „кооперативними“ однодумцями — І. Г. бою і П. Цешинським, які часами своїми виступами „восходили“ свого учителя, як це було 30. 7. а. з. в. в. Губа, прийшовши до ко-ли з палкою, як голова Відділу, вибраний Цешинським, наказав Калюжному гонити „дон“ Управу і Нада. Раду, що прийшли виступити ко-лу. Треба сподіватися, що новий провід „Народного Кооперативу“, маючи такий досвід з п. Калюжним і Губою, поведе роботу належним шляхом і всі недоліки, як правного, так і кооперативного характеру своєчасно виправить. — Союз Кооперативів. Радикалі з Р. С. О. С. К. далі тяжкий, громадсько-кооперативна сфера остільки нездорова, що інструктор Ст. Преміський мусів залишити працю в О. С. К. Отже О. С. К. тепер не має ні одного інструктора, що може швидко відбитися на організаційній праці О. С. К. Що ж з Р. С. У. К.? — Ходить чутка, що мають бути складені заг. збори „Українбанк“, щоби така особа „кооператора“ Доманицького й інших, що зливають цю установу в свій кут. Чи не пізно вже. — Кооператив.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз“ платив кооперативам для 12.VIII. 1932 за масло експортне та десерове ціна 180 коп., а літру молока 17—18 сот., літру сметани 0-90 коп., цукру 3-50 коп.

ОГОЛОШЕННЯ

Кіно.

АПОЛЛО: „Кар'єра Подлі“.
АТЛАНТИК (завісний Леа) нечисте.
КАСІНО: „Джентельменова доля“ (Дж. Гальберт).
КОПЕРНИК: „Позичене щастя“ (з Кларою Бое).
МАРКУСЕНКА: „Позичене щастя“ (з Кларою Бое).
МІРАЖ: „Парада кохання“.
ОАЗА: „Над гарним, синім Дунаєм“.
ПАДІ: „Левоніс із Нотраму“.
ПАЛЯС: „На хованій дорозі“.
ПАСАЖ: „Головокружне тепло“.
ПРОМІНЬ: „Асфальт“.
СОНЦЕ: Під час ферії нечисте.
СТИЛЕВІ: „Останнє кохання“.
УТІХА: „Більше газу“ (Сайм), „Чотирих із легі“.
ХІМЕРА: „Жінка без серця“.

Закордонне радіо.

Вівторок, 16. серпня 1932.
Львів (259,3) 21.50 Свів, Рим. Шмід (баритон), Бресла (325) 16.55 Фортеп'я, 20.00 Оп. арії, Мільно (331,4) 20.30 „Аманте ді Казиміро“ оп. Бонелі, Лондон (356,3) 19.00 Бахлі, Дженсон (бас) Сайнел (соп.), Гельсінгфорс (368,1) 20.00 Тоні, спів, Біагрод (430,4) 12.00 Нар. пісн., Стокгольм (435,4) 20.00 Офенбахові твори, Рим (441,2) 17.30 Арії та пісн., Берлін (459,4) 21.45 „Чародій полку“ оп. Оффенбаха, Відень (517,2) 19.00 „Захарованний флет“ оп. Моцарта, Харків (537,5) Пролет. пісн., 18.35 Нар. музика, 20.00 Концерт, 20.30 Оркестра, солісти, 21.00 Комуністич. музика.

Львівське радіо.

Вівторок, 16. серпня 1932.

11.58 Час, 12.10, 12.45, 13.10, 13.40 Грамфон, 12.40 Метеоролог. комунікат., 15.00 Господарський комунікат., 16.05 „Золотустий хлопчик“ оп. для дітей, 16.40 Спорт. візит, 17.00 Симф. концерт, 17.50 „Морські поїзди“, 18.30 „Кріза мистецької культури“, 18.45 Муз. балада (Про Моцарта, „Захарованний флет“), 19.00 Тр. з Зальцбурга „Захарованний флет“, 22.25, 22.50 Танк музика, 22.40 Спорт.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакції не відповідає

ПЕРШІЙ

концесіонований Міністерством Освіти і Віроповідань
НОВОЧАСНИЙ КУРС КРОЮ І ШИТТЯ ТА ДОМАШНЬОГО ГОСПОДАРСТВА, ведений першорядними, фаховими силами, з правом видавання свідоцтва, приймає кандидатки від 17 років. В обсяг науки входять: крой, шиття, домашнє господарство, ручні роботи, гігієна, домашнє бухгалтерія, рисунки та історія мистецтва. Вписи щоденно. Учениці з провінції приймає з цілим утриманням.

МАРІЯ ПІСАРСЬКА,

Львів, Сташів 8. П. пов.

Надзвичайні Загальні Збори Товариства „Взаїмна Допомога“ у Львові, т-ва неприємних до служби саубожників бувшої австрійської і російської держави та емеритів, відбудуться для 18 вересня 1932 а год. 3. пополудні в домі кооп.

„Рідний Дім“, Задвірська ч. 10. На порядку Зборів: Звіт Контрольної Комісії. Народи. Внески і запити. На випадок малого числа делегатів можуть Збори правомисльно рішити в годину пізніше після назначеного речінця. Центральний Відділ визнає всі Секції і членів Товариства. Загальних Зборів. Члени, що не ввійшли в акладок, не мають аступу на сали. — Львів, для 11. 8. 1932. — Виді.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакції не відповідає

НА МЕШКАННЯ з харчем прийму. Львів, Каліська 12/8. Байлова. 196 1—2

ПРИГАДУЄМО, що підготовчий курс до аступних іспитів на львівську політехніку Тов. „Основа“ розпочнеться 16. серпня п. р. Інформації та оголошення: Т-во „Основа“, Академ. Дім, вул. Супіляського 21. На час курсу помешкання і харч можна дістати в Акад. Домі. 191 2—2

ПРИЙМУ на станцію учениці або учеників з нижчих клас гімн. Зголошення до Адмін. „Діла“ під: „Околиця Личакова“. 190 2—3

МЕШКАННЯ для учениць з харчем. Зголошуються від 20. VIII. — Торосевича 15 а. Елішевська. 194 1—2

РУТИНОВАНИЙ адвокатський конципент із судовою практикою шукає нової посади на провінції з днем 1-го жовтня п. р. Ласкаві оголошення з поданням у мовки на адресу: А. Кізіма, Самбір, Крижова 77. 195 1—2

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакції не відповідає

Бюро посередництва в Берліні

Berlin W 15. Schiefzack 39.

переймає

ПРИМІЩЕННЯ в РІЖНИХ УКРАЇНСЬКИХ І ЧУЖИХ ЧАСОПИСАХ статей (статті чужинців для української преси), оголошень (закордонні оголошення для української преси) і т. д.

ЗАСТУПНИЦТВА українських підприємств, якіс довіда постачає

ВСІ ЧАСОПИСИ І КНИЖКИ українською і чужими мовами

ВИРІЗКИ з часописів ріжних країн

АДРЕСИ українських і чужих установ та приватних осіб у ріжних краях

переводить ФІНАНСОВІ І КРЕДИТОВІ ОПЕРАЦІЇ в РІЖНИХ КРАНАХ

організує ПОДОРОЖІ УКРАЇНЦІВ у РІЖНИХ КРАНАХ

дає ПОРАДИ у справах нашіпортів, віз, дозволу на в'їзд, податків, праці, студії і т. д.

Оголошуйтеся в найстарішій укр. щоденнику „ДІЛО“